

Libertat i diversitat en el món ciber, bio i eco. Crònica

Published by [Jesús Méndez González](#) [1] on 31/10/2017 - 17:09 | Last modification: 07/11/2017 - 21:54

"Hi ha un humanisme bio-eco-ciber? ¿La ciència pot ser humanista? Algú ha de parlar del bé i del mal (...). Algú ha de defensar la humanitat de l'home -no tot és possible, tot podria haver estat d'una altra manera. I això correspon a les humanitats ". Aquestes frases del filòsof Josep Ramoneda, extretes del text escrit per ell mateix per Interacció17, serveixen d'introducció a la taula rodona que va tenir lloc entre la doctora en filosofia Laura Benítez, l'antropòloga Yayo Herrero i els científics Tomàs Marquès i Ricard Solé.

Més concretament, per Ramoneda, "hi ha senyals que la tecnologia pot començar a ser, més enllà del poder econòmic, la base de la presa de decisions. I amb això s'estableix clarament com a pont entre ciència i humanitats (no entre ciència i cultura, perquè aquestes s'engloben)". És per aquest motiu que la Laura Benítez va llançar una qüestió important: "Què vol dir ser ciutadans al segle XXI?".

La ciència i la tecnologia estan cada vegada més presents, actuant com a condicionants necessaris, i això desencadena nombroses preguntes. Per exemple, hi ha línies que afirmen que, a través de les tecnologies, tenim el "deure moral" de millorar les capacitats de l'ésser humà. Però, "qui ho articula? I què significa una millora? ", s'ha preguntat Benítez. ¿I quin concepte de ciutadania considerem quan parlem de ciència ciutadana? "Perquè hi ha col·lectius amb dificultats d'accés que poden quedar-se fora", va alertar. A més, va rescatar al filòsof Timothy Morton, en reconèixer que "som una multiplicitat i les ètiques ens han d'abordar com a tals -fins i tot com a espècie- enfront de les necessitats d'altres".

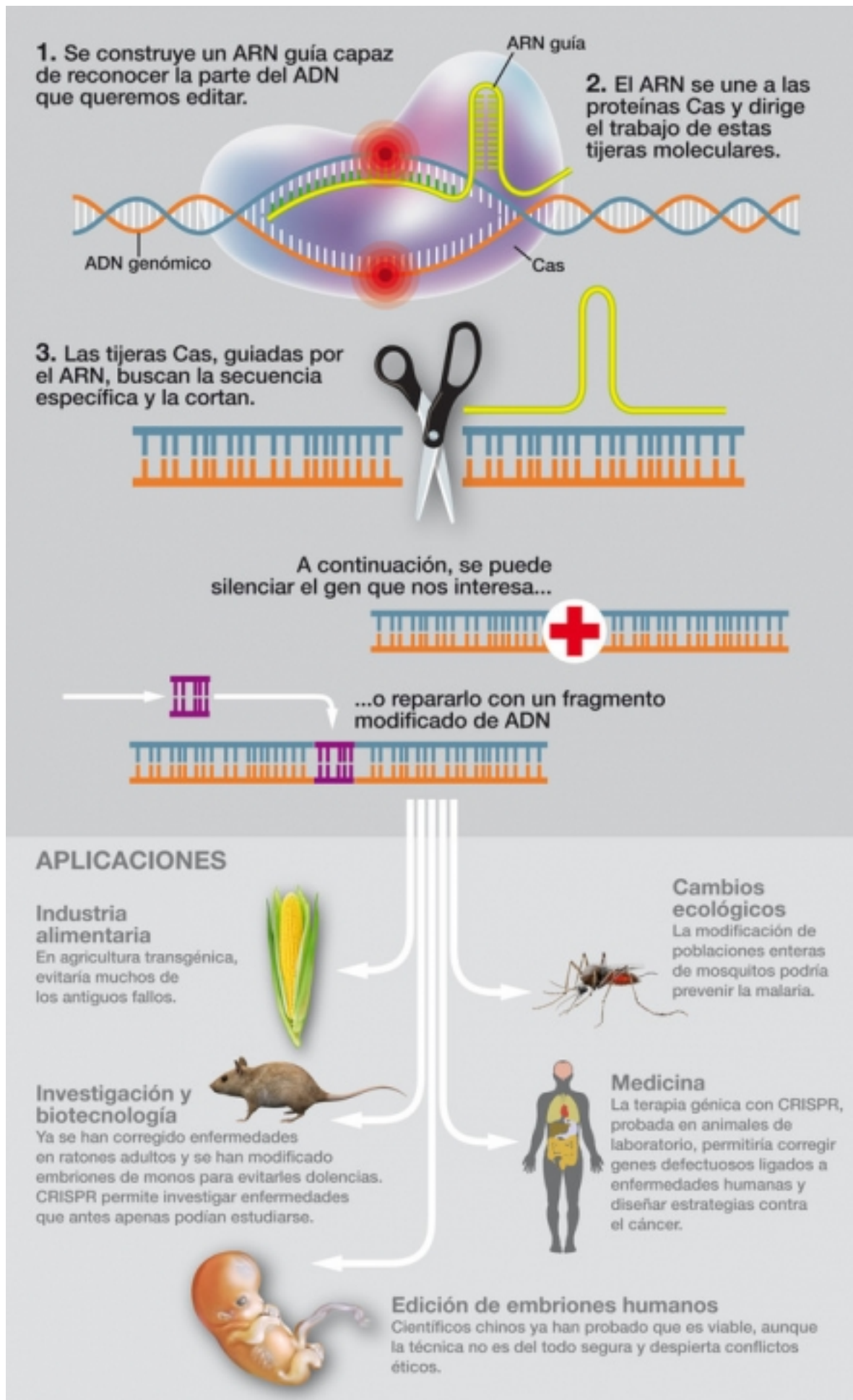
Per Yayo Herrero, quan pensem en la necessària reconexió entre ciència i cultura (una reconexió que va servir de títol a Interacció17), "hem de fer-ho tenint en compte que estem en una profunda crisi social i ecològica. Les mesures i propostes han de tenir això en compte i aspirar a ser universalitzables, evitant caure en un feixisme territorial ".

Perquè els humans vàrem viure aferrats al cos i a la terra durant molt temps, però ens hem separat d'ella per passar a ser un tipus d'Homo economicus, fortament individualitzat, amb el mercat com a referent i allunyat de la natura, a la qual considerem com un magatzem a la nostra disposició. I, si contemplem el món a nivell global, aquesta nova realitat ha augmentat les desigualtats, de formes de vegades aparentment invisibles. "Molt poca gent pensa en les tones de minerals com el coure o el liti que són necessàries per construir el sistema digital i de coneixement", va exposar Herrero. "Però els comptes no surten per completar l'abastiment, de manera que hi ha uns països que utilitzen molt més del que els correspon".

Herrero va apuntar també una advertència sobre la qual tots els integrants de la taula van estar d'acord, que la tecnologia és condició necessària però ni de bon tros suficient per resoldre els problemes als què ens enfrontem. "Necessitem superar la idea que la tecnologia resoldrà tots els problemes, inclosos els que ella mateixa ha creat. Necessitem posar la vida al centre, sota un principi de precaució ".

Tomàs Marquès va posar sobre la taula escenaris que ja no són ciència-ficció o que estan a prop de deixar de ser-ho. I per als quals necessitem tenir respostes amb certa urgència. Per exemple, el primer genoma humà es va publicar cap a l'any 2.000, i va costar 3.000 milions de dòlars. "Avui dia es pot fer per tot just 600 o 700. Ja no és ficció, ja està permetent dirigir tractaments contra el càncer de forma individualitzada".

La gran pregunta és, però, cap a on anem. "Com a biòleg evolutiu", ha apuntat Marquès, "hi ha una cosa que reconec que encara no hem afrontat. La selecció natural segueix actuant sobre nosaltres, encara que de forma atenuada, però ara tenim una tecnologia molt senzilla (la tecnologia CRISPR) que permet canviar la genètica humana de generació en generació. Qualsevol estudiant de pràctiques pot fer-ho. ¿Fins a quin punt volem o hem de fer-ho? "

Edició genètica amb CRISPR / J.A.Peñas; Agencia Sinc

Per Ricard Solé, "l'única obligació que tenim és garantir el màxim de possibilitats per tal que les persones puguin ser persones". Però no sembla senzill, tot i l'aparent tautologia.

"Tenim la sensació que la ciència va molt ràpid i que la societat es queda endarrere. Però és fonamental que aquesta s'impliqui ", va afegir. Per exemple, quan pensem en el canvi climàtic, tenim la idea que si l'ecosistema declina ho farà de forma progressiva i lineal, i que en qualsevol moment podrem actuar per revertir-ho. Però aquesta aparent linealitat és falsa. "En el nostre laboratori treballem en enginyeria d'ecosistemes, fem servir la biologia sintètica per tractar, almenys, de guanyar una mica de temps. Però ens trobem que, socialment, la visió de l'organisme modificat que s'allibera a la naturalesa està demonitzada. Gent amb bona intenció planeja i força moratòries que impedeixen el seu ús públic ".

Va sorgir, aleshores, la gran, central i recurrent pregunta: llavors, qui decideix?

"A mi m'agradaria pensar que els que decidim som nosaltres ", va respondre Marquès. "Però crec que com a societat no estem prou informats, fins i tot sobre assumptes que han deixat de ser discutibles, que ja són fets. I la ciència no és una cosa incomprendible. Si no s'entén, és que no ho estem explicant bé ". "L'analfabetisme ecològic dels que prenen ara les decisions és dramàtic", va apuntar Herrero. "Quants polítics tenen una carrera científica?", S'ha preguntat Marquès. "Molt pocs". Llavors, qui decideix? "És difícil no ser pessimista", va reconèixer Ramoneda. "Bé, jo tinc dues filles", va reaccionar Solé. "Això m'obliga a ser optimista".

Tags: cultura digital

Tags: desigualtats culturals

Tags: cultura i sostenibilitat

Tags: valor públic de la cultura

- [2]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2017/diversitat-mon-cronica>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/mendezgj>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/7289>